

EVROPSKÁ SLUŽBA PRO VNĚJŠÍ ČINNOST

Mgr. Klára Urbanová
Stálá zástupkyně PSP při EP

Informační podklad č. 3.089
září 2010

Obsah:

I. OBECNÝ KONTEXT VZNIKU EVROPSKÉ SLUŽBY PRO VNĚJŠÍ ČINNOST	2
II. POSTOJ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	2
III. STRUKTURA ESVČ	3
IV. OBLAST PŮSOBNOSTI ESVČ	4
V. ROZPOČET ESVČ	4
VI. PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ VEDOUCÍCH POSTŮ V ESVČ	4
PŘÍLOHA – NOMINACE NA POSTY VEDOUCÍCH DELEGACÍ EU A JEJICH ZÁSTUPCŮ PRO ROK 2010	5

I. Obecný kontext vzniku Evropské služby pro vnější činnost

Jednou z klíčových změn, které přinesla Lisabonská smlouva je vytvoření funkce Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který předsedá Radě EU pro vnější vztahy a který je zároveň místopředsedou Evropské komise. Institucionálně se tak propojily dvě klíčové složky zahraniční politiky EU. Na tento post byla navržena dne 19. listopadu 2009 na neformálním zasedání šéfů států a vlád členských států EU v Bruselu Catherine Ashton z Velké Británie. Stalo se tak těsně před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009. Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ), někdy také označovaná jako diplomatický sbor Evropské unie, je poté zcela novým útvarem jenž přináší Lisabonská smlouva.

Právním základem pro ustavení ESVČ je čl. 27 odst. 3 Smlouvy o EU, který říká: *"Při plnění své funkce se vysoký představitel opírá o Evropskou službu pro vnější činnost. Tato služba působí ve spolupráci s diplomatickými službami členských států a skládá se z úředníků příslušných oddělení generálního sekretariátu Rady a Komise, jakož i z vyslaného personálu vnitrostátních diplomatických služeb. Organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost stanoví rozhodnutí Rady. Rada rozhoduje na návrh vysokého představitele po konzultaci s Evropským parlamentem a po obdržení souhlasu Komise."*

Tato formulace byla výsledkem těžce dosaženého kompromisu a ponechala prostor pro různou interpretaci co se týká faktické organizace a působnosti tohoto útvaru. S uvedením ESVČ v činnost se původně počítalo v dubnu 2010. Rozdílné představy o fungování a podobě ESVČ však její ustavení časově opozdily. Vysoká představitelka představila návrh rozhodnutí o ustanovení ESVČ až 25. března 2010 a její návrh okamžitě rozpoutal živé diskuse. S odmítavou reakcí se návrh setkal především na půdě Evropského parlamentu (EP).

II. Postoj Evropského parlamentu

EP má spolurozhodovací pravomoc ve věci financování ESVČ a pravidel pro zaměstnance a jeho souhlas s návrhem rozhodnutí Rady byl proto potřebný. Vyjednávači o ESVČ za Evropský parlament se stali představitelé tří největších

politických frakcí **Elmar Brok (EPP - Evropská lidová strana, Německo)**, **Guy Verhofstadt (ALDE - Aliance liberálů a demokratů pro Evropu, Německo)** a **Roberto Gualtieri (SD - Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů, Itálie)**. Hlavními požadavky, které vznesl EP se týkaly zvýšení komunitárního charakteru ESVČ, čímž by se omezil vliv členských států, a posílení rozpočtové i politické odpovědnosti vzhledem k EP. Konečného kompromisu s Evropskou komisí a Evropským parlamentem o podobě a fungování ESVČ dosáhla nakonec vysoká představitelka dne 21. června 2010 na neformálním jednání v Madridu. Všichni tři hlavní vyjednávači EP označili dosažený kompromis za velký úspěch EP. EP získal určité pravomoci v oblasti **rozpočtu nové služby** a potvrzení, že **bude v předstihu informován** o důležitých politických a strategických krocích. Na druhou stranu ESVČ bude ve svém rozhodování autonomní. V otázce **financování rozvojové pomoci** bude rozhodovat EP a Komise v proceduře spolurozhodování. Vysoká představitelka také nakonec souhlasila s tím, aby minimálně **60 % pracovníků ESVČ** tvořili současní zaměstnanci evropských institucí a zbytek pak diplomaté z národních států. Ohledně zastupování vysoké představitelky Catherine Ashton ustoupila a souhlasila, aby jejími zástupci byli ministr zahraničí předsedající země, komisař pro rozšíření **Štefan Füle (Česká republika)**, komisař pro rozvoj **Andris Piebalgs** (Lotyšsko) a komisařka pro rozvojovou pomoc **Kristalina Georgieva** (Bulharsko).

Evropský parlament vydal finální souhlasné stanovisko k revidovanému návrhu na svém plenárním zasedání ve Štrasburku dne 8. července 2010. Dne 20. července 2010 vyjádřila svůj souhlas i Evropská komise a Rada EU poté přijala rozhodnutí o organizaci a fungování ESVČ dne 20. července 2010. Pro plné fungování ESVČ je v současné době nutné přijmout ještě následující legislativní návrhy: novelu finančního nařízení pozměňující rozpočet EU na rok 2011 (viz níže) a návrh úpravy služebního poměru zaměstnanců. Oba dokumenty jsou přijímány v proceduře spolurozhodování a je na ně vázáno i jmenování 4 náměstků vysoké představitelky. Schválení obou dokumentů se očekává nejpozději do konce října 2010. **Diplomatický sbor EU by tak mohl zahájit svou činnost na podzim 2010, přibližně rok po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost.** Od 1. ledna 2011 bude poté ukončeno současné provizorium.

III. Struktura ESVČ

ESVČ je svým charakterem službou *sui generis*, jejíž organizace a fungování je určeno rozhodnutím Rady. Celý útvar je přímo podřízen vysokému představiteli. Do struktury služby budou integrovány vojenské a civilní struktury působící do této doby ve strukturách Rady. Diplomatický personál ESVČ je složen z 1/3 z diplomatů členských států, zbytek představují převedení zaměstnanci Rady a Komise. ESVČ spolupracuje s Generálním sekretariátem Rady, příslušnými službami Komise a diplomatickými sbory členských států.

Zvláštní částí ESVČ jsou delegace EU ve třetích zemích a při mezinárodních organizacích. Delegace EU jsou vytvořeny na základě rozhodnutí vysokého představitele po konzultaci s Radou a Komisí. Těchto delegací by mělo být po celém světě přibližně 130.

IV. Oblast působnosti ESVČ

Aktivity ESVČ se nesmí dotknout kompetence Komise v oblastech rozšiřování Unie a obchodní a rozvojové politiky. Tyto oblasti zůstávají v pravomoci příslušných komisařů a generálních ředitelství Komise. ESVČ zůstává pouze "služebním útvarem", nejedná se o těleso, které disponuje rozhodovacími pravomocemi (jako je příprava návrhů rozhodnutí Rady v oblasti SZBP aj.).

V. Rozpočet ESVČ

Aby bylo zajištěno autonomní fungování ESVČ je důležité, aby útvar mohl od 1. ledna 2011 disponovat vlastním plným rozpočtem na rok 2011. Většina prostředků by přitom měla být převedena z orgánů Komise a Rady, které až dosud odpovídaly za plnění příslušných úkolů. Z toho vyplývá, že návrh rozpočtu ESVČ bude rovněž do určité míry modifikovat rozpočty těchto dvou orgánů. Rada proto dne 13. září 2010 přijala revidovaný návrh opravného rozpočtu na rok 2011 s ohledem na zřízení ESVČ. Dle návrhu by měla být na fungování ESVČ převedena celková částka, která činí **82,15 milionu EUR**. Z toho představují:

- výdaje vztahující se k zaměstnancům 45,912 milionu EUR
- budovy, vybavení a provozní výdaje 5,078 milionu EUR
- výdaje související se SBOP/SZBP 31,160 milionu EUR

Vzhledem k tomu, že návrh je přijímán v režimu spolurozhodování, je nutné jeho odsouhlasení ještě EP a Komisí.

VI. Personální obsazení vedoucích postů v ESVČ

Dne 15. září oznámila vysoká představitelka výsledek prvního kola výběrových řízení na posty 27 vedoucích delegací EU a jednoho zástupce delegace EU ve třetích zemích (detailní přehled v příloze). Výběrová řízení oficiálně vedla Evropská komise. Kandidáti museli projít několika koly před výběrovou komisí v mezinárodním složení. **Mezi "evropskými velvyslanci" není ani jeden zástupce České republiky¹**. Nevyrovnané zastoupení kandidátů z nových členských států vzbudilo okamžitě vlnu kritiky. Z institucí zaznívají hlasy po zavedení kvót, které by zaručily všem členským státům odpovídající zastoupení. Dle neoficiálních informací jsou zavedení kvót nakloněni i někteří vysocí představitelé Komise - např. její místopředseda pro administrativní a institucionální záležitosti Maroš Šefčovič (Slovensko). Diskuze na toto téma bude proto v budoucnu jistě pokračovat. V dalších kolech výběrových řízení, které budou nyní probíhat, by se mělo vybrat přibližně 80 dalších evropských vrcholných diplomatů.

¹ Dle neoficiálních informací se do výběrového řízení přihlásilo asi 10 Čechů, do nejužšího výběru se poté dostali 3.

Příloha – Nominace na posty vedoucích delegací EU a jejich zástupců pro rok 2010

Delegace EU	Navržený kandidát	Národnost
Čína, Peking	Markus EDERER	DEU
Japonsko, Tokio	Hans Dietmar SCHWEISGUT	AUT
JAR, Pretoria	Roeland VAN DE GEER	NLD
Brazílie, Brasília	Neobsazeno	
USA, Washington (zástupce)	Neobsazeno	
Afghanistan, Kábul	Vygaudas UŠACKAS	LIT
Albánie, Tirana	Ettore SEQUI	ITA
Argentina, Buenos Aires	Alfonso DíEZ TORRES	ESP
Makedonie (FYROM), Skopje	Peter SØRENSEN	DNK
Bangladéš, Dháka	William HANNA	IRL
Irák, Bagdád	Neobsazeno	
Jordánsko, Ammán	Joanna WRONECKA	POL
Uganda, Kampala	Roberto RIDOLFI	ITA
Senegal, Dakar	Dominique DELLICOUR	BEL
Angola, Luanda	Javier PUYOL PINUELA	ESP
Botswana, Gaborone	Gerard McGOVERN	IRL
Burundi, Bujumbura	Stephane DE LOECKER	BEL
Korejská republika, Soul	Tomasz KOZLOWSKI	POL
Gabon, Libreville	Cristina MARTINS BARREIRA	PRT
Gruzie, Tbilisi	Philip DIMITROV	BLG
Guinea-Bissau, Bissau	Joaquin GONZALEZ-DUCAY	ESP
Haiti, Port-au-Prince	Lut FABERT-GOOSSENS	LUX
Libanon, Bejrút	Angelina EICHHORST	NLD
Mosambik, Maputo	Paul MALIN	IRL
Namibie, Windhoek	Raúl FUENTES MILANI	ESP
Pákistán, Islámábád	Lars-Gunnar WIGEMARK	SWE
Filipíny, Manila	Guy LEDOUX	FRA
Singapur, Singapur	Marc UNGEHEUER	LUX
Čad, N'Djamena	Helene CAVE	FRA
Zambie, Lusaka	Gilles HERVIO	FRA
Čína, Peking (zástupce)	Carmen CANO DE LASALA	ESP
Papua Nová Guinea, Port Moresby	Martin DIHM	DEU